

Farrell Dobbs

Den revolutionära organisationen

Följande utgörs av tre föreläsningar som hölls i Oberlin, Ohio (USA) i augusti 1970 vid en konferens anordnad av Socialist Workers Party (SWP).

Copyright Bokförlaget Röda Rummet

Översättning: Hans Bergstedt, Erica Bunnan, Lewis Lebolt. Omslag: Patrik Bernardh.

Stockholm 1982.

Föreläsning 1

Att hålla dessa föredrag är ett stimulerande uppdrag för mig, därför att unga människor som dragits till det trotskistiska programmet visar ett hälsosamt intresse för alla aspekter av vår rörelses historia. Denna egenskap möjliggör för unga människor att idag lära från tidigare klasskampserfarenheter. Inte mindre viktigt, hjälper det mot att upprepa gamla misstag. I allmänhet kan unga rebeller stå på sina föregångares axlar i strävandena att möta dagens revolutionära uppgifter.

Intresset för Socialist Workers Partys (SWP:s) historia har koncentrerats på den politiska sidan. Den politiska linjen är nyckeln till en korrekt revolutionär åskådning och litteratur om politisk historia är lättillgänglig. Sambandet mellan organisatoriska metoder och politiskt perspektiv är däremot inte så uppenbart. Det tar tid och erfarenhet att förstå det inbördes förhållandet mellan de två och litteratur om just den organisatoriska frågan är inte lika lättillgänglig.

Av dessa orsaker borde de här föredragen tjäna ett allmänt behov och jag kommer under dessa diskussioner att summera huvudlinjerna i SWP:s organisatoriska historia. Jag kommer att skissera en övergripande bild och erbjuda några hänvisningar för fortsatt studium i ämnet.

Det är bäst att börja med de organisatoriska begreppens förhållande till rörelsens politiska mål. Den organisatoriska strukturen måste utgå från de politiska mål den är konstruerad att tjäna. Det är viktigast. Med ett korrekt program, blir organisatorisk styrka livsviktig för framgång. Men endast storlek är ett falskt kriterium på en organisations styrka. Frågan kvarstår: kan den möta klasskampens prövning? Historien visar att partiprogrammet är nyckeln till svaret. Utan ett korrekt program, är en organisation byggd av halm och kommer oundvikligen att kollapsa i de sociala konflikternas vindar.

Jag skall som lämpligt exempel nämna den sk nya vänsterns uppgång och fall. Den var inriktad på snabba framgångar. Den skulle visa den sk "gamla vänstern" hur det skulle gå till. Dess grundläggande begrepp var att först organisera sig och att därefter utveckla ett politiskt program. "Vi kommer att räkna ut någonting" sade de, "vi kommer att sätta igång det hela" (get the show on the road). I detta syfte utvecklade de vad de kallade metoden för "deltagardemokrati". Det vill säga, vem som helst som steg fram kunde vara ledare.

Den här metoden öppnade vägen för förespråkare av nya synsätt att bli tongivande i de dominerande kretsarna av den nya vänstern. Dessa bestod i huvudsak av fraktionella slughuvuden och personligt ambitiösa politiska dumhuvuden, som var stora i truten. Det här gänget vilseledde de unga rebeller som attraherades till den nya vänstern i diverse politiska eskapader, alltifrån ultravänsteristiska äventyr till nya former av operationer i den kapitalistiska politikens gamla spel. Hela processen resulterade i den nya vänsterns politiska diskreditering och dess organisatoriska upplösning.

Den nya vänsterns öde blev inte någon överraskning för erfarna revolutionärer. Dess sk ”deltagardemokrati” var ingenting annat än ett sedan länge känt begrepp som kan kallas ”politiskt hopkok” (”all-inclusiveness”). Det är ett gammalt begrepp, som av erfarenhet förkastades för länge sedan. Jag vill påpeka att begreppet ”politiskt hopkok”, som vi diskuterar det här, inte har någonting att göra med frågan om tendensfrihet i förenandet av en bred samling kring en enskild fråga som, t ex, anti-krigsrörelsen. Där samlades människor med olika politiska uppfattningar kring ett gemensamt överenskommet mål, i detta fall, massaktioner mot kriget. Men när man talar om ett politiskt hopkok, eller ”deltagardemokrati”, menar man inte organiserandet av en enhetsfront kring en enskild fråga. Då menar man istället frågan om att bygga ett politiskt parti. Det är något helt annat.

Jag återkommer senare till den här ”hopkoksfrågan” när jag beskriver några aspekter på den organisatoriska frågan i SWP:s historia för er. Men när det gäller erfarenheten från den nya vänstern, så bevisar den än en gång att organisatoriska former inte kan utformas oberoende av politiken. För att vara livskraftig måste en organisation baseras på politiskt väl definierade grunder. Politiken bestämmer sedan vilken typ av organisation som behövs, och den specifika form som organisationen måste ta.

SWP:s struktur och dess organisatoriska principer utgår från partiets politiska perspektiv. Vi ser en objektiv trend mot fördjupade sociala kriser och skärpta klasskonflikter. Det är vår politiska utgångspunkt. Då den processen fortsätter att utvecklas kommer en revolutionär lösning på de grundläggande sociala problemen som plågar folken i detta land och i världen att bli nödvändig. Då vi förutser en sådan utveckling i Förenta Staterna och i våra aktiva förberedelser inför denna utveckling, har vi kommit fram till vilken typ av parti vår rörelse borde förutsätta sig att bygga.

SWP:s centrala mål framgår i vårt program: kapitalismens avskaffande och Förenta Staternas reorganisering på en socialistisk grund. I detta företag erkänner vi att vi står emot den mest maktfullkomliga och hänsynslösa härskande klassen i världshistorien. Av detta följer, att det revolutionära partiet måste vara konstruerat som en sammanhållen och disciplinerad kamporganisation. Det är därför som SWP har försökt att basera sig på de beprövade leninistiska organisationsreglerna. Dessa kan summeras i begreppet demokratisk centralism. Generellt sett består demokratisk centralism av växelverkan mellan demokrati i beslut kring partiets politik och i centraliserad aktion i utförandet av dess beslut.

Medan vi redogör för de här grundläggande aspekterna, kan vi också titta på en annan generalisering, nämligen den som berör attackerna på den demokratiska centralismen. Sådana attacker härstammar främst från felaktiga definitioner på demokrati. Trots vindflöjlarnas påståenden, innebär demokrati inte ändlöst prat; inte heller är det någon licens för odisciplinerat uppträdande, som fraktionella huliganer kommer att säga er. Demokrati är i grunden en metod för att fatta beslut. Det kräver att alla ståndpunkter i en fråga först debatteras, sedan beslutar man och därefter genomför man besluten. Det är här centralismen tar över. Centralismen baserar sig på den demokratiska majoritetsprincipen. Det kommer från begreppet att beslut fattas med majoritetsröst. I grunden är det en metod för majoritetens rätt att se till att deras beslut genomförs.

Vid en demokratiskt centralistisk procedur, är minoriteten, efter det att beslut har fattats i en dispyt, bunden av partibeslutet. Alla partimedlemmar erfordras för att genomföra partibeslutet. Auktoriteten, centraliserad genom de officiella partiorganen, tillsammans med partiet konfronterar omvärlden med en politik, nämligen majoritetens. Man avkräver inte en minoritet att de skall överge sina ståndpunkter. De måste bara invänta ett lämpligt tillfälle att åter resa de omtvistade frågorna inom partiet. Kamraterna i minoritet ges en oreserverad möjlighet att tjäna partiet i varje avseende i dess dagliga verksamhet.

Vid bestämmande av hur växelverkan mellan demokrati och centralism skall se ut, har partiet rättigheter baserade på principen för majoritetsstyre. Partiet som helhet bestämmer formen och gränserna för intern diskussion i organisationen vid varje tillfälle. Detta görs för att försäkra att partiarbetet inte rivs upp och rubbas. Ledande organ i partiet kan när som helst och i den form som situationen kräver, organisera en diskussion.

Låt mig ge er ett färskt exempel. Vanligtvis fastställs, vid beslut kring grundläggande resolutioner på en partikongress, den politiska linjen och diskussionen upphör för den närmast kommande perioden. Men vid partikongressen 1969 tilläts en fortsättning på de interna diskussionerna kring den politiska resolutionen. Det fanns två skäl för detta. För det första så var det inte en vanlig politisk resolution; det var ett förslag som gick igenom en avsevärd period av detta lands politiska historia och som lade fram våra långsiktiga perspektiv för den kommande perioden. För det andra, när tiden för kongressen närmade sig inträffade en plötslig — man kan nästan säga kvalitativ — uppgång i utvecklingen av Chicanos kamp och i kvinnorörelsen. I denna resolution hade dessa frågor inte uppmärksammats i proportion till de uppenbara behov som den förändrade situationen medförde, så kongressen tillät en fortsatt skriftlig diskussion kring den politiska resolutionen i ett par månader till. Denna diskussion hölls, varefter ett slutgiltigt beslut fattades, grundat på resolutionens huvudinriktning, vid ett av partistyrelsens möten under våren 1970. Därmed avslutades diskussionen. Nu måste jag säga att detta inte är brukligt, men det är ett väldigt bra sätt att illustrera att det inte finns något stelt, mekaniskt eller dogmatiskt med partiets försök att med levande erfarenhet utröna växelverkan mellan demokrati och centralism, mellan diskussion och handling.

Jag nämnde att det var en skriftlig diskussion. Det betydde att ämnet var öppet för kommentarer från alla partimedlemmar i en intern diskussionsbulletin. Men partiet genomförde inte några diskussioner i partiavdelningarna. På detta sätt fortskred partiarbete på basis av de allmänna kongressbesluten och de som hade ytterligare åsikter att bidra med till dessa speciella aspekter på den politiska resolutionen, kunde göra så skriftligt. Kamrater hade då en chans att tänka på de här frågorna före mötet där vi fattade det slutliga beslutet.

Jag skall citera ett andra, mycket grundläggande exempel rörande en diskussion som uttryckligen föreskrivs i partiets stadgar. Före en nationell kongress, som enligt stadgarna måste hållas åtminstone vart annat år, måste en nationell diskussion organiseras inom partiet. Den diskussionen förs både i skriftlig form i bulletinen och i muntlig form genom diskussioner i partiavdelningarna under förkongressperioden, vilken varar två till fyra månader, beroende på den givna situationen. Under förkongressdiskussionen kan varje partimedlem resa vilken fråga den vill till partiets övervägande. Också på det här sättet uppnår vi en jämvikt mellan demokrati och centralism, diskussion och handling.

Folk tillåts inte prata hela tiden, oavsett vilken tidpunkt det är, bara för att de är glappa i käften. Samtidigt ges alla i partiet, med rimliga mellanrum, möjlighet att ta upp vad som helst för att försäkra sig om att vi håller allt på rätt köl.

För att se hur demokratisk centralism fungerar, borde vi titta på den från en annan synvinkel. Demokratisk centralism förutsätter en politisk konsekvens inom partiet, som har sitt ursprung i en relativ politisk homogenitet inom partiets led. Det finns homogenitet när det gäller ett grundläggande accepterande av partiets program och principer. Detta accepterande lägger i sin tur grunden för partidisciplinen, som måste vara en frivillig sak inom partiet. Disciplinen tillåter i sin tur ett enat agerande för ett gemensamt mål. Inom denna ram av grundläggande politisk homogenitet, ger partiet stort utrymme för politiska meningsskiljaktigheter. En fri och demokratisk miljö råder inom partiet. Man har full möjlighet att uttrycka avvikande åsikter. Allas rätt att bilda tendenser och fraktioner kring den ena eller den andra ståndpunkten inom partiet, garanteras. På grundval av detta (och förutsatt att det finns en känsla av lojalitet

gentemot partiet) kan kamrater diskutera igenom principiella frågor, och de kan agera utifrån principer. Genom det här tillvägagångssättet kan politiska meningsskiljaktigheter avgöras på ett demokratiskt sätt samtidigt som partiet bibehåller sin interna stabilitet, partiets politik kan genomföras på ett centraliserat vis och man kan rätta till fel utan stort rabalder.

Jag har hittills försökt att, ganska abstrakt, visa det väsentliga i det leninistiska begreppet, demokratisk centralism låter sig inte helt beskrivas med en schematisk definition. Man måste också se hur den fungerar i praktiken. Den växelverkan som uppstår mellan demokrati i beslutsprocessen å ena sidan och centralism i handling å andra sidan, uppnår jämvikt genom konkreta erfarenheter och prövningar. Vi måste därför övergå från abstrakta begrepp till en konkret beskrivning av de organisatoriska principernas utveckling inom SWP, som en levande del av partiets historia. Allt som jag har sagt hittills kan betraktas som ett förord till det som följer. Jag tänker nu diskutera huvudinriktningen på våra organisatoriska principers utveckling.

Partiets första försök att systematisera de organisatoriska principerna inom partiet togs på Socialist Workers Party:s (SWP) första kongress 1938. Kongressen 1938 skedde först efter 10 års partiuppbygge. Partiuppbygget hade börjat 1928, då de trotskistiska kadrerna blev uteslutna ur kommunistpartiet. De här kadrernas antal växte under den radikaliseringsvåg som ägde rum på 30-talet. Man kunde rekrytera på så sätt enskilda arbetare och militanta studenter. Den första stora tillväxten inom partiet skedde 1934, då den trotskistiska organisationen (som då hette Communist League of America), slog sig samman med American Workers Party. American Workers Party utgjordes av en grupp unga och militanta arbetare och studenter som i princip hade samma politiska inriktning som Communist League of America, men som ändå utgjorde en separat organisation. Sammanslagningen skedde alltså 1934 och man bildade Workers Party. Våren 1936 sökte medlemmarna i den här sammanslagna rörelsen medlemskap i Socialist Party för att komma i direkt kontakt med Socialist Party's vänsterflygel, som på många sätt liknade de radikaliserade unga militanter som tidigare hade samlat sig kring American Workers Party. Den här vänstergrupperingen inom Socialist Party (som alltså utgjordes dels av partiets egen vänsterflygel och dels av trotskister som hade tagit medlemskap i Socialist Party), blev utesluten 1937. I korthet var det de här krafterna som samlade sig 1938 på SWP:s konstituerande kongress.

Den organisatoriska resolutionen som togs på den konstituerande kongressen 1938 hade två målsättningar: Den ena målsättningen var, att fastslå partiets organisatoriska principer i enlighet med de revolutionära principerna. Den andra målsättningen var, att fullborda den sammanslagning som hade skett med Socialist Party's vänsterflygel, genom att klargöra partiets organisation utifrån leninistiska ståndpunkter. På så vis blev de leninistiska ståndpunkterna om organisatoriska metoder ställda mot de båda stalinistiska och de socialdemokratiska metoderna.

De ursprungliga trotskistiska kadrerna hade direkt erfarenhet av stalinismens metoder i och med att de hade blivit uteslutna ur Communist Party (kommunistpartiet). När motsättningen mellan Stalin och Trotskij blev en öppen strid, behövde man inte stödja Trotskij för att bli utesluten ur Communist Party. Nej, det räckte med att man helt enkelt vid ett möte frågade om varför Trotskij hade blivit utslängd ur Sovjet, så blev man själv utesluten ur partiet i USA. Men, man behövde inte ens gå så långt. Om någon frågade varför en annan partimedlem blev utesluten för att han eller hon var trotskist, kunde man själv bli utesluten.

Den här uteslutningsperioden var typisk för den stalinistiska kadaverdisciplinen som förtryckte alla politiska meningsskiljaktigheter, förbjöd alla tendenser och fraktioner och som fick sina medlemmar att foga sig genom diktatoriska metoder. Den organisatoriska

resolutionen som togs på kongressen 1938 fastslog att vårt parti inte får använda sig av sådana metoder.

Vår andra direkta erfarenhet hade varit med Socialist Party's byråkrater. De låtsades utöva "deltagardemokrati". Här har vi ett exempel på vad vi talade om tidigare i dess ursprungsform. Socialist Party förklarade officiellt att alla som betraktade sig som socialister kunde söka medlemskap i partiet och att alla medlemmar hade lika rättigheter. Verkligheten visade att vissa medlemmar inom Socialist Party hade några flera av dessa "lika rättigheter" än andra. På Socialist Party's kongresser kunde delegaterna snacka om vad som helst. Allt verkade mycket demokratiskt. Men det var inte ett dugg demokratiskt. Medan delegaterna klev upp en efter en till talarstolen för att säga sin mening i en demokratisk anda, höll partiets ledning på att köpslå om vilka beslut som skulle tas, vem som skulle stanna kvar i ledningen, vem som skulle få det uppdraget eller det uppdraget. Alla tunga beslut skedde utanför kongresshallen. Det var, med andra ord, en skendemokrati. Ett skämt. En parodi av demokrati. Vi har haft liknande erfarenheter i 1970-talets antikrigsrörelser med typer som motsätter sig att delegater skickas till nationella antikrigskonferenser för att demokratiskt besluta om rörelsens politik, människor som i stället vill att all politik skall avgöras av självutnämnda ledare bakom låsta dörrar. Jag behöver inte nämna några namn, ni känner alla säkert till den här människotypen.

Det fanns ytterligare en aspekt på politiskt hopkok i Socialist Party's tappning. Partiets byråkratiska ledning förföljde revolutionärer inom partiet, de fråntog dem sina rättigheter inom partiet och tog varje tillfälle i akt för att utesluta dem ur partiet. Samtidigt tillät dessa byråkrater partiets högerflygel att begå de värsta politiska brott i partiets namn. SWP:s organisatoriska resolution 1938 gjorde klart att SWP inte tänkte upprepa de här metoderna inom vårt parti. Resolutionen beskriver "politiskt hopkok" som ett svek och bedrägeri. Resolutionen förklarar att SWP inkluderar endast de som accepterar partiets program. Medlemskap i partiet förnekas om man inte accepterar partiets program. Grundregeln här är: politik — och endast politik — är villkoret för inträde i partiet.

Den socialdemokratiska skendemokratin som vi fick erfara inom Socialist Party gav upphov till ytterligare en del av den organisatoriska resolutionen som togs 1938 av SWP. Medlemskap i Socialist Workers Party innebär att man visar fullständig partiloyalitet. Politiska frilansare och kvacksalvare får inte tala i SWP:s namn. SWP accepterar inte att fientliga grupper söker medlemskap i partiet. Vi accepterar inte heller att våra medlemmar har splittrade lojaliteter. Jag vill betona det här, därför att jag kommer att återkomma till det senare. Vi kommer att diskutera en intern konflikt inom SWP som rörde precis den här frågan.

Som en reaktion mot både den stalinistiska såväl som den socialdemokratiska byråkratismen betonade 1938 års organisationsresolution de rättigheter som partiets medlemmar har. Organisationsresolutionen underströk det positiva värdet i en självständig och kritisk medlemsskara. Medlemmarnas rättigheter beskrevs ingående. De här rättigheterna inkluderar rätten att diskutera, debattera och kritisera inom partiet, enligt de former som partiet beslutar om. En annan rättighet är rätten att bli representerad i de organ där partiets politik avgörs. Ännu en rättighet är medlemmarnas rätt att besluta om partiets program, politik och ledarskap.

Resolutionen tog också hänsyn till problemet med pratkvagnar, en människotyp som dyker upp både i tid och otid. Resolutionen betonade att partiet inte är en diskussionsklubb. Man diskuterar inte i all oändlighet utan för att nå ett beslut som skall leda till handling. Den enskilde medlemmens rättigheter skall inte stå i vägen för partiets rättigheter. Partidemokrati innebär inte bara att minoritetens rätt skall försvaras, utan även att majoritetens vilja skall avgöra. Kongressbeslut är bindande för alla medlemmar utan undantag. Resolutionen klargjorde att om en medlem bryter mot ett kongressbeslut, eller om en medlem försöker

återuppliva debatten kring en fråga man redan beslutat om utan att partiet godkänt en sådan debatt, förlorar den medlemmen sin rätt till medlemskap i partiet.

Resolutionen behandlade också det omöjliga i att försöka genomföra revolutionär handling med en heterogen, odisciplinerad och oskolad organisation. Resolutionen betonade att partiarbete måste ske med central vägledning, och klargjorde att central vägledning är en förutsättning för en konsekvent och disciplinerad politisk handling. Partistyrelsen (National Committee) fick bestämda uppgifter, bl a rätten att agera i partiets namn fram till nästa kongress, att övervaka partiets aktiviteter samt att samordna och vägleda alla dessa aktiviteter.

När det gällde ledarskapsfrågan, hade man lärt sig en del från International Workers of the World (IWW:s) erfarenheter. IWW:s stadgar krävde att förtroendevalda i partiet måste avgå efter endast en mandatperiod. En förtroendevald kunde inte återväljas. Meningen var att undvika en byråkratisering av partiet. Men resultatet blev att partiet saknade kontinuitet och stabilitet. SWP:s resolution påpekade att långvarig partiaktivitet förutsätter kontinuitet inom ledarskapet. Denna kontinuitet kan uppnås på ett godtagbart sätt genom kadrer som har arbetat sig upp till förtroendeställningar p g a att de har visat att de har ledaregenskaper, d v s att de har förtjänat medlemmarnas förtroende, och röster. Att bli vald till en ledande ställning är det egentliga testet som visar vad man går för och hur pålitlig man verkligen är. Ur det här första testet utvecklas en urvalsprocess, genom vilken ledaregenskaper och kontinuitet kan bibehållas. Ett kontinuerligt ledarskap innebär inte ett evigt ledarskap. Resolutionen betonade den här skillnaden. Rätten att leda partiet måste kontinuerligt prövas inför partiets medlemmar.

För att belysa detta, kan jag nämna en sak som hände 1942, då dispyten med Morrow-Goldman fraktionen fortfarande var i sin linda. Morrow var vid den tiden en medlem i partistyrelsen, han var redaktören på tidningen och han betraktades allmänt som en ledare i partiet. Morrow föreslog att ledamöterna i partistyrelsen endast kunde avsättas om det fanns skäl att avsätta dem. Partiet reagerade starkt emot det här förslaget och kongressen 1944 tog klart avstånd från förslaget då man lade fram principerna för valberedningen. Ledare får endast stanna kvar inom partistyrelsen om det finns skäl. Den här principen används mycket mer idag, när det gäller val av ledamöterna i partistyrelsen på kongressen. Vår praxis är att valberedningen väljs bland kongressdelegaterna. Kongressen väljer valberedningen. Valberedningen återspeglar kongressen som helhet. Valberedningen tar ställning till ledamöterna i den avgående partistyrelsen och har även en lista över alla som nominerats av delegater eller delegationer till partistyrelsen. De här kandidaternas namn har tidigare inlämnats till valberedningen av delegater på kongressen. Valberedningen tittar genom namnen, diskuterar dem och bestämmer vilka man skall rekommendera. Valberedningens rekommendationer presenteras sedan för kongressen. Det är kongressen som tar den slutgiltiga ställningen till kandidaterna genom val. Det brukar gå till på så sätt att valberedningen först tar ställning till dem som åter- kandiderar från den avgående partistyrelsen. Man frågar inte, ”finns det någon anledning varför denne inte får vara med längre?” Det är inte så man går till väga. Man frågar istället, ”finns det någon som vill diskutera den här ledamotens kandidatur innan vi går till beslut?” Om någon vill diskutera en kandidat, väntar man med beslutet. Man beslutar först om alla ledamöter som hela valberedningen anser bör vara kvar och sedan går man tillbaka till de namn som man ville diskutera. Det finns ingen möjlighet för ledamöter att bara stanna kvar utan anledning.

Vi kan se på det här på ett annat sätt. Det är viktigt att man med jämna mellanrum tar ny ställning till ledarskapet för att underlätta att partiet skall gå framåt på det smidigaste sättet. Den här proceduren förhindrar försöfnig i dess ledande organ och hjälper till att hålla ledningen dynamisk, levande och aktuell. Den här välplanerade anpassningen och återanpassningen av ledarskapet håller konflikter mellan äldre och yngre medlemmar till ett minimum. Man förhindrar på så sätt att partiets ledare byråkratiseras.

Dessa är några av de mer grundläggande formerna för tillämpningen av den demokratiska centralismen såsom den utvecklade sig under den trotskistiska rörelsens första tio år. De här formerna lade grunden för en vidareutveckling av rörelsens arbete på grundval av leninistiska principer. De utgör både en tillämpning av Lenins organisatoriska principer såväl som ett förkastande av Communist Party och Socialist Party's arbetssätt och de lade grunden för det trotskistiska partiets egna erfarenheter som innehåller några mycket rika erfarenheter. I nästa avsnitt kommer jag att gå genom SWP:s historia efter den konstituerande kongressen, och vi skall titta på några dispyter som har blåst upp inom partiet angående organisatoriska principer.

Föreläsning 2

Ett revolutionärt parti kan, i likhet med alla andra sociala bildningar, påverkas utifrån och kan genomgå inre förändringar. Trycket från främmande klasser kan bli stort i ett hårdnande politiskt klimat. Ibland ger detta upphov till avvikande politiska stämningar inom organisationen som leder till att någon del av partiets program blir ifrågasatt. När detta händer, blir förhållandet mellan organisationen och politiken uppenbar. Den interna diskussionen som äger rum i de här sammanhangen visar att ett gap har uppstått i partiets politiska homogenitet. Utifrån detta brukar ett angrepp riktas mot majoritetsprincipen, ett angrepp som grundar sig på krav om speciella minoritetsrättigheter. De som stöder avvikande politiska meningar har en tendens att bryta mot den demokratiska centralismen och förvanska partiets normer. Som ett resultat av detta, följer organisatoriska stridigheter på politiska stridigheter inom partiet.

Socialist Workers Party's historia visar att kraven på speciella minoritetsrättigheter kan sönderdelas i tre kategorier: 1) krav på att minoriteten offentligt får föra fram sina åsikter; 2) krav på att minoriteten skall få vetorätt mot genomförandet av majoritetens beslut; 3) oppositionen mot majoritetens kontroll över minoritetens uppförande inom partiet. Vart och ett av de här organisatoriska kraven från oppositionella minoriteter sammanfaller med olika historiska skeden för partiet.

Det första kravet dök upp 1939-40, under den interna partikrisen som uppstod kring Stalin-Hitler pakten 1939 och inför Tysklands invasion av Polen och början av andra världskriget. I det här läget kapitulerade en småborgerlig flygel inom partiet, ledd av Burnham, Shachtman och Abern, för den borgerliga hetspropagandan mot Sovjet, som nådde sin höjdpunkt i samband med Stalin-Hitler pakten. Vad som var så allvarligt med den här interna partikonflikten var, att den småborgerliga oppositionen inom partiet förkastade den trotskistiska ståndpunkten om ovillkorligt försvar av Sovjet mot imperialistiska angrepp. Detta var en enormt viktig fråga inför andra världskriget. Den här förändringen i deras politiska ståndpunkt gjorde att minoriteten började kräva att de skulle få trycka sina ställningstaganden i deras egen tidskrift, som skulle få cirkulera fritt till allmänheten. En debatt om den organisatoriska frågan följde på detta, och den debatten pågick ända fram till partikongressen april 1940, då den småborgerliga oppositionen lämnade partiet. Materialet kring den här debattens organisatoriska frågor såsom de diskuterades 1939-40 återfinns i "The Struggle for a Proletarian Party" (på sv: "Kampen för ett arbetarparti", Bokförlaget Röda Rummet – övers anm), av James P. Cannon. Jag rekommenderar varmt den här boken.

Som ett resultat av de här stridigheterna antog partiet ett tillägg till resolutionen från 1938 om partiets organisatoriska principer. Den nya skriften byggde vidare på de principer som togs 1938 och som vi diskuterade under första föreläsningen. Den utvecklade 1938 års resolution med tanke på de erfarenheter man fått i samband med Burnham-Shachtman-Abern oppositionen 1939-40.

Jag skall försöka förklara tilläggen som togs 1940. Under den diskussion som föregick kongressen, menade Burnhams anhängare — i likhet med socialdemokraterna — att stalinismen är en naturlig produkt av bolsjevism. 1940 års tillägg förkastar den här falska tesen. Den underströk att Socialist Workers Party tillämpar de ryska bolsjevikernas organisatoriska former och metoder, och att de här organisatoriska formerna och metoderna hade anpassats till den konkreta politiska situationen i USA.

En annan sak som togs upp i 1940 års tillägg till organisationsresolutionen var kravet på en oberoende tidskrift. Det var meningen att en sådan tidskrift skulle offentliggöra ett program som gick emot partimajoritetens program. Detta skulle innebära att man lät minoriteten agera fritt inför allmänheten utan kontroll och ett sådant steg skulle innebära att man slutgiltigt övergett Lenins principer om demokratisk centralism. Partipressen är, enligt tillägget, det centrala uttrycket för partiets linje. Ledamöterna i partistyrelsen, valda på kongressen, måste ha en direkt kontroll över pressen. Pressens redaktörer måste lojalt beskriva och tolka partilinjens. Man påpekade att partiet kan besluta att föra en allmän diskussion i partipressen angående en viss fråga, men att detta absolut inte ska uppfattas som en given rättighet för en minoritetsyttring, utan är något som partiet måste få besluta om från fall till fall.

Jag kan ge er exempel på en sådan allmän diskussion inom partipressen. Det skedde rätt nyligen, i samband med diskussionerna före 1969 års kongress. Resolutionen om ett övergångsprogram för negrernas befrielsekamp trycktes i "The Militant" före kongressen och inte bara i en intern bulletin. Man bjöd till en diskussion kring resolutionen i "The Militant". Det fanns två anledningar till detta. Det ena berodde på att partiet var tämligen överens om resolutionens innehåll och man räknade med att det inte skulle bli föremål för en hätsk debatt inom partiet. Diskussionen som fördes i "The Militant" skulle inte visa en splittrad bild av partiet. Den andra anledningen var, att den allmänna diskussionen skulle vara ett sätt för partiet att förmedla sina åsikter om negrernas befrielsekamp till deras organisationer. Det skulle öka vårt inflytande bland negrernas organisationer och öka våra chanser att vinna nya partianhängare från deras led. På grund av de här två sakerna, ansåg partiet att det var både möjligt och tillrådligt att föra en öppen diskussion kring den här frågan vid det här speciella tillfället. Jag vill understryka att det är partiet som måste fatta ett sådant beslut. Det är inte en fråga om en allmän rättighet som varje minoritet skall ha, att offentligt föra till torgs sina ståndpunkter i olösta partifrågor. Resolutionen från 1940 gjorde klart att man aldrig får visa en fullständigt splittrad bild av partiet i den offentliga partipressen, en bild som visar att helt motsatta program finns i samma parti.

Ett annat område som togs upp i resolutionen från 1940 var frågan om klickbildningar. Resolutionen fördömde uttryckligen Aberns klick, som var en del av den småborgerliga oppositionen från 1939 och 1940. Resolutionen karakteriserade klicken som en principiös blandning som hade sin grund i personförhållanden i stället för politiska överenskommelser. Resolutionen beskrev hur klicken sökte partiframgångar för de som stödde klicken i första hand. Jag vill hänvisa alla som är intresserade av mer information om klickar, hur de fungerar osv till kamrat Cannons bok, "The Struggle for a Proletarian Party" (på svenska: "Kampen för ett arbetarparti"). Det finns en annan värdefull artikel från striden 1940. Det var en artikel av Joe Hansen benämnd "Abernklicken". Den har ännu inte tryckts på nytt, men den finns i partiets arkiv. Ni kommer att finna den mycket informativ och lärorik på flera sätt.

Om vi då tittar på andra delar av resolutionen från 1940, ser vi att man uppmärksammade betoningen på demokrati i 1938 års resolutionen om demokratisk centralism. Man betonade där särskilt partimedlemmarnas rättigheter gentemot högfärdiga ledare med byråkratiska tendenser. Jag hänvisar till vår tidigare föreläsning om det här. Resolutionen från 1940 underströk att partimedlemmarnas demokratiska rättigheter förblev såsom man hade beskrivit dem 1938. Partiet tillåter alltid den bredast möjliga diskussion med olika grupper och

individer i partiet. Resolutionen från 1940 uppmärksammade också de speciella och svåra problem som hade uppstått i samband med att USA förberedde sitt inträde i andra världskriget. Partiet var tvunget att strama åt sina aktiviteter. Organisationen behövde bli mer centraliserad. Kravet på medlemsaktiviteten var så högt det kunde bli och man behövde sträng partidisciplin. Man förstod hur den småborgerliga oppositionen inom partiet under 1939 och 1940 hade visat sig vara förmedlare av en främmande klass inflytande och inför kriget var det nödvändigt att prioritera partiets proletarisering. Man skisserade en rad åtgärder som skulle hjälpa partiet få ett stadigare fotfäste i fackföreningarna och arbetarnas bostadsområden. Mycket stora ansträngningar behövdes för att rekrytera militanta arbetare, ju närmare man kom andra världskriget.

Ett objektiva villkor för den här vinkeln på resolutionen från 1940 var majoritetens klasstillhörighet gentemot minoritetens när det gällde diskussionen kring ovillkorligt försvar av Sovjet mot ett imperialistiskt angrepp. Majoriteten, som samlade drygt 50% av rösterna på kongressen, bestod huvudsakligen av arbetare samt ett fåtal intellektuella som följde dem. Minoriteten kunde samla kring 40% och bestod huvudsakligen av småborgerliga element såsom studenter och andra intellektuella, samt ett fåtal arbetare som följde dem. Man kan säga att splittringen inom partiet väsentligt var en klyvning av partiet i sina klassmässiga beståndsdelar inför andra världskriget.

Den småborgerliga oppositionens beteende var högfärdigt och respektlöst i förhållande till partiet. Jag kommer ihåg vad kamrat Cannon sade när han rapporterade om organisationsfrågan på kongressen 1940, då splittringen började. Han försökte avlägga sin rapport, men minoriteten häcklade honom hela tiden. Han vände sig till dem till sist — de satt alla tillsammans i ena ändan av kongresshallen — och sade, ”om den fnittrande församlingen bara kan hålla ut några minuter till, kommer jag att vara evigt tacksam”. Det här exemplet karakteriserar minoritetens attityd på kongressen.

Jag kan kanske förklara minoritetens attityd genom att peka på några saker som uttryckligen noterades i resolutionen från 1940. Där står det att för att rensa partiet från minoritetens attityd så måste det göra sig av med sin diskussionsklubbsatmosfär. Man får inte visa en oansvarig attityd gentemot partiuppdrag. Cynisk respektlöshet för partiet måste utrotas. Genom att förbjuda sådana attityder inom partiet, beskrev resolutionen samtidigt den småborgerliga oppositionens beteende på kongressen.

Resolutionen krävde att man skulle vidta åtgärder för att dra in flera arbetare i ledande partikommittéer, och man förbjöd unga studenter i partistyrelsen. Resolutionen krävde att studenter först måste arbeta ett tag inom arbetarrörelsen. Det här kravet förändrades senare, och jag kommer att beskriva den förändringen vid min föreläsning i morgon. Jag vill bara påpeka det här för att visa ett av de konjunkturbetonade steg som partiet tog i samband med USA:s snara inträde i andra världskriget och med tanke på våra erfarenheter av den småborgerliga oppositionen.

Några andra krav på ledamöter i partistyrelsen blev också fastslagna i resolutionen. De här kraven syftade på de attityder som visades av de ledamöter i partistyrelsen som var från den småborgerliga oppositionen.

Jag kan nämna ett exempel på det här. En gång dök ett mycket allvarligt problem upp som gjorde det nödvändigt att inkalla några av de ledamöter i partistyrelsen som var ute ”på fältet” för en särskild överläggning. En av dem som måste komma in var Ray Dunne, som hade mycket att göra i Minneapolis. En annan som blev inkallad var Al Goldman, som var fullt upptagen i Chicago. Jag var den tredje. Jag var vid den tiden organisatör för transportarbetarförbundet, och vi höll just på med en strejk i Dallas, Texas. Men alla lämnade vad de hade för händerna och åkte till New York för det här speciella sammanträdet med partistyrelsen. När vi

anlände var vi tvungna att sitta och vänta i flera timmar på James Burnham. Vad hade Burnham för sig! Jo, han måste avsluta ett parti bridge som hans fru hade ordnat den dagen. Det här förklarar en del. En annan gång råkade jag vara på besök i New York. Vi skulle ha en fest och en annan i den småborgerliga oppositionen dök upp i frack. Han var på väg till något finare cocktailparty och stannade bara en stund för att hälsa på ”grabbarna”. Resolutionen hade därför en del att säga om vad man bör vänta sig av en ledamot i partistyrelsen

Resolutionen sade att kandidater till partistyrelsen måste vara beredda på att underordna sina privatliv partiets behov. Det här kvarstår. De måste vara beredda att ägna sig heltid åt partiet, om partistyrelsen fordrar det. Jag kommer ihåg att bland några ledare inom den opposition som uppstod kring 1939 — 1940, fanns flera som hade ett huvudyrke och som betraktade partiarbetet som en bisyssla. De tjänade tillräckligt från sina yrken, och om det blev en ekonomisk kris inom partiet tänkte de först på att rädda partikassan och så de drog in löneutbetalningarna. Partiets löner utbetalades till ett fåtal kamrater som bara fick tillräckligt för att klara livhanken och det var allt. Dessa småborgerliga element visade liten tolerans mot dem. De som arbetade heltid för partiet var människor som gav allt för partiet och som inte begärde mer tillbaka än att klara livhanken medan de arbetade för partiets räkning. Resolutionen från 1940 krävde att ledamöterna i partistyrelsen skulle tänka speciellt på de kamrater som arbetar heltid för partiet. Resolutionen krävde vidare att varje ledamot inom partistyrelsen skulle vara beredd på att själv arbeta heltid för partiet, om partiet krävde det. Om man inte var beredd att gå med på det här villkoret, borde man inte heller ställa upp som ledare. Det här var alltså ett minimikrav på alla kandidater till ledarskapet inom partiet.

Ett tredje krav som finns i resolutionen från 1940 var att kandidater till partistyrelsen måste vara kända, stabila personer som hade visat ovillkorlig lojalitet mot partiet. Det här kravet hänvisar till det som vi tidigare diskuterat om betydelsen av partiledarskapet och partiets behov av effektivt ledarskap i olika kampsituationer.

Om vi tar de organisatoriska principerna som blev fastslagna på kongressen 1938 tillsammans med de tillägg som fastställdes på kongressen 1940, kan man säga att partiets organisatoriska principer därmed blev fastslagna utan ändringar fram till 50-talet.

Under den här perioden förekom en del stridigheter. Vi hade en strid under mitten av 40-talet med Goldman-Morrow oppositionen. Vi har exemplet på Johnson- anhängarna som gick ur partiet strax efter att Koreakriget började, när kommunistförföljelserna var under uppsegling. Johnson-anshängarna representerade en stats- kapitalistisk tendens. Jag tror att de hade så många invändningar mot partiet att de till sist inte tyckte att det lönade sig att stanna inom partiet, speciellt när partiet var på väg mot en period av förföljelse dels p g a McCarthy-perioden och dels p g a kriget. Under sådana omständigheter bestämde sig Johnson-anshängarna sig för att gå ur partiet. De gick ur på ett disciplinerat sätt.

Men när det gäller både Johnson-anshängarna och Goldman-Morrow minoriteten, märker man att inga nya tillägg till partiets organisatoriska principer utvecklades. Därför hoppar jag över de och några andra interna dispyter som uppkom, p g a att jag endast vill gå in på de fallen där partiets organisatoriska principer förändrades.

Nästa strid ägde rum under 50-talet. 1952 exploderade en inre motsättning i partiet som hade vuxit sig stark under en 5 års period. Den utvecklades p g a det dåvarande politiska klimatet. Kalla krigets och kommunistförföljelsernas långa år tog sitt klaraste uttryck i USA imperialisternas militära intervention i Korea och i McCarthyismen här hemma. Vi gick i motvind, och detta påverkade SWP:s medlemmar. En minoritetsfraktion utvecklades under Bert Cochrans ledning. Fraktionen kan politiskt karakteriseras som en grupp som mist sin tro på arbetarklassen. Den här minoritetsfraktionen kunde inte se någon möjlighet att bilda ett parti som skulle bli tillräckligt starkt för att kunna slå sönder de byråkratiska hindren inom

arbetarrörelsen och leda massorna till makten. Och när jag säger arbetarrörelsen i det här sammanhanget, menar jag allt ifrån fackbyråkrater i USA till det byråkratiska gänget i Moskva. Cochrans anhängare förespråkade en opportunistisk anpassning, de förespråkade begrepp som byråkraternas självsanering och förnyelse. De började uppfatta partiets program som ett hinder för deras nya politiska riktning.

Organisatoriskt, försökte Cochrans fraktion utöva en slags vetorätt inom partiets ledande organ. De riktade sina största ansträngningar mot partiets verkställande utskott.

Verkställande utskottet är det högsta beslutsfattande organet mellan partistyresemöten och är utsett av partistyrelsen. Det var detta organ som Cochrans anhängare riktade sin största uppmärksamhet på. Inom verkställande utskottet brukade de kräva att det skulle hållas en omröstning i partistyrelsen efter det att ett beslut hade fattats som de hade starka invändningar emot. Deras syfte var att skapa ett tudelat ledarskap, och de ämnade därmed förhindra att partiets politik blev verkställd. Det här var ett direkt angrepp mot majoritetsprincipen.

Dispyten med Cochrans anhängare utmynnade i ett nytt organisatoriskt dokument som togs av partistyrelsen i maj 1953. Det dokumentet bekräftade återigen resolutionerna från 1938 och 1940 och några tillägg gjordes på grundval av erfarenheterna med Cochrans anhängare. Den här resolutionen från 1953 förkastade minoritetens krav på ett tudelat ledarskap och den underströk att det är partistyrelsen som har fått mandat från partiets kongress att dirigera partiets arbete och att ta ställning i policyfrågor mellan kongresserna, i enlighet med kongressens beslut och riktlinjer. Partistyrelsen utser underordnade ledamöter och underavdelningar såsom verkställande utskottet. Partistyrelsen utgör partiets centrala makt mellan kongresserna.

Resolutionen från 1953 beskrev också verkställande utskottets befogenheter. Resolutionen klargör att mellan partistyrelsens sammanträden, fungerar verkställande utskottet som den centrala politiska och administrativa makten inom partiet, och den agerar i partistyrelsens namn. Alla partienheter och individuella partimedlemmar skall följa verkställande utskottets direktiv. Alla har rätt att överklaga ett beslut inom verkställande utskottet till partistyrelsen, men ett överklagande kan inte fungera som ett slags veto tills dess att partistyrelsen har haft tid att ta ställning i frågan. Det är detta som Cochrans anhängare försökte med, genom sina ständiga åberopande på omröstningar inom partistyrelsen, som ett försök att förlama verkställande utskottet. Resolutionen gav verkställande utskottet rätt att själv bestämma om den ville rådfråga partistyrelsen eller inte.

Det finns situationer då verkställande utskottet anser det tillrådligt att rådfråga partistyrelsen innan den tar ställning i en fråga. Jag kan nämna ett exempel på detta. Medan vi höll på att förbereda presidentkampanjen 1968, kom vi till frågan om vilka som skulle vara partiets kandidater till president och vicepresident. Det verkställande utskottet ville ha en aning om hur partiet i dess helhet reagerade på de nominerade kandidaterna. I och med att de kandidater som vi tänkte nominera var mycket aktiva partiarbetare inom många viktiga arbetsområden, skulle de behöva ersättare eller andra organisatoriska justeringar för att frigöra dem för kampanjarbetet. Av dessa anledningar, ansåg det verkställande utskottet att man borde rådfråga partistyrelsen de nominerade kandidaterna innan man presenterade dem inför partiet. När man fick klart för sig att partistyrelsen var överens med det verkställande utskottets rekommendationer, kunde vi fortsätta att utse våra kandidater, Halstead och Boutelle till president resp. vicepresident kandidater. Detta är ett exempel där det är riktigt av verkställande utskottet att rådfråga partistyrelsen innan det fattar ett beslut.

Tanken bakom resolutionen från 1953 var att klargöra att en minoritet inom verkställande utskottet inte kan tvinga en rådfrågning av partistyrelsen som ett sätt att lamslå det verkställande utskottets verksamhet. Det finns bara ett tillfälle, enligt resolutionen, då det

verkställande utskottet måste rådfråga partistyrelsen innan det fattar ett beslut. Nämligen om någon inom partistyrelsen kräver det. I ett sådant fall måste det verkställande utskottet följa det beslut som partistyrelsen fattar. Det här villkoret visar klart och tydligt hur väldigt noga partiet undviker att rubba balansen mellan demokrati och centralism, samtidigt som man tar mycket hänsyn till behovet av att centralt verkställa partibeslut. Om det verkställande utskottet aldrig behövde rådfråga partistyrelsen, kan man tänka sig en situation där det verkställande utskottet försökte förhindra ett sammankallande av partistyrelsen. Men glöm inte att det verkställande utskottet är underordnat partistyrelsen. Det här villkoret var insatt i resolutionen för att klargöra att, medan ingen kan tillåtas lamslå det verkställande utskottets arbete, skall ingen heller glömma att verkställande utskottet är underordnat partistyrelsen. Om någon inom partistyrelsen vill ta upp en viss fråga som det verkställande utskottet skall ta ställning till, skall, om en majoritet inom partistyrelsen instämmer ett sammanträde inkallas vare sig det verkställande utskottet vill det eller inte. Vi har aldrig behövt använda den här delen av resolutionen från 1953, men det är bra att den finns i ett grundläggande dokument.

Jag har nu presenterat de väsentligaste delarna av de tillägg som tillkom i resolutionen från 1953. Den följande omgången förändringar skedde efter våra erfarenheter med Cochrans anhängare. Dessa erfarenheter föranledde en omformulering av partiets organisatoriska principer 1965, som i sin tur berodde på de politiska debatter som tog sig organisatoriska uttryck runt nya politiska meningsskiljaktigheter kring Kina-frågan, de svartas kamp, den kubanska revolutionen och återföreningen av världsrörelsen. Olika minoritetsgrupper uppstod som koncentrerade sig på en eller annan av dessa frågor. De här grupperna leddes av gestalter som Swabeck, Kirk och Kaye, Robertson, Wohlfort och andra politiska nollor.

Det som politiskt kännetecknade alla de här minoritetsgrupperna var deras försök att sälja sina patenterade lösningar på partiets långa isolering från massrörelsen. En isolering som berodde på de svåra objektiva villkor som uppstod under kalla kriget, McCarthy-perioden och kommunistförföljelserna. De här minoritetsgrupperna hade bestämt sig för att problemet inte berodde på den objektiva situationen, utan på partiet. Och då menade de förstås partiledningen. Och så lade de fram sina nya förslag och steg fram som kandidater för att överta ledningen, ungefär som Moses steg fram och ledde hebréerna ur Egypten.

I korthet förkastade partiet deras ståndpunkter, och de blev helt förtvivlade och började ropa ve och förbannelse. De förutsåg ett politiskt sammanbrott för partiet, och de samlade sig i en kamp mot majoritetsprincipen inom partiet. Denna gång tog sig kampen uttryck i krav att minoritetsgrupper skulle få rätt att uppträda som de själva ville inom partiet. Frågorna tillspetsades efter 1963 års kongress. Vid den kongressen hade alla de förutnämnda politiska frågorna blivit ordentligt vädrade och minoritetsgrupperna hade fått gott om tid att förklara sina ståndpunkter och analyser. Partiet förkastade slutgiltigt de här gruppernas patentlösningar. Det var vad som hände politiskt.

Precis inför den kongressen fick partiledningen veta att Robertson-fraktionen höll på att dela ut hemliga dokument inom partiet. Efter kongressen gav det verkställande utskottet kontrollkommissionen i uppdrag att undersöka detta.

Kontrollkommissionen är ett organ som väljs enligt partistadgarna av partikongressen. Den består av fem ledamöter. Enligt stadgarna skall fyra ledamöter väljas vid själva kongressen och den femte utses från fall till fall av partistyrelsen och skall vara en ledamot inom partistyrelsen. Kontrollkommissionen har två funktioner: 1) att övervaka och försvara partimedlemmarnas rättigheter och 2) att övervaka partiets välfärd i dess helhet.

Kontrollkommissionen fick i uppdrag av verkställande utskottet att undersöka de här dokumenten. Kontrollkommissionen fick tag på dem och de visade sig vara en regelrätt krigsförklaring mot partiet. Dokumenten lade fram ett perspektiv som gick ut på att

Robertsons folk först skulle rekrytera folk till sin fraktion för att indoktrinera dem med deras program och sedan rekrytera de här människorna till partiet. De nya partimedlemmarna skulle från början vara i opposition till det partis program som de just anslutit sig till. Detta var en viktig del av de här dokumenten.

Ytterligare en bevingad generalisering i dokumenten var mycket undergrävande. Där stod det att man måste se till att ingen inom fraktionen fick den felaktiga uppfattningen att man skall känna någon lojalitet till en sjuk kropp. Den sjuka kroppen var Socialist Workers Party.

Verkställande utskottet fick en rapport om de här dokumenten och sedan suspenderades Robertsonfraktionens ledning från partiet för illojalitet. Man rekommenderade också att de skulle uteslutas ur partiet av partistyrelsen. Partistyrelsen uteslöt dem vid sitt sammanträde december 1963. När den här frågan togs upp vid det sammanträdet, avlade Myra Weiss en minoritetsrapport i vilken hon opponerade sig mot den här disciplinära aktionen mot Robertsons anhängare. Hon fick lika mycket tid som den som rapporterade för majoriteten och hela frågan debatterades sedan inför partistyrelsen.

Alla minoritetsledare samlade sig i ett angrepp mot majoritetsprincipen, ett angrepp som yttrade sig som ett kompakt motstånd mot suspenderingen av Robertsons anhängare för illojalitet. Det här motståndet underströk det faktum att det gällde de organisatoriska principerna. Hela situationen gjorde att man måste ifrågasätta vad för slags parti vi ville ha. Skulle vi ha ett leninistiskt parti och en leninistisk kampenhet, eller skulle partiet urarta sig till en salig blandning av olika politiska riktningar?

Minoritetsgruppernas krav innebar att de skulle ha tillstånd att göra vad de än ville under alla förhållanden. Om partiet förlorade kontroll över dess interna angelägenheter, såsom minoritetsgrupperna krävde, skulle det innebära att hela principen om demokratisk centralism skulle undermineras. Den demokratiska majoritetsprincipen skulle förvandlas till ett hån. Disciplinen utåt skulle omöjliggöras. Partiet skulle urarta internt till en djungel med idel interna stridigheter. Det var detta som partiet blev tvunget att ta itu med i och med att minoritetsgrupperna samlade sig kring ett motstånd mot verkställande utskottets och partistyrelsens disciplinära åtgärder mot Robertson-anhängarnas illojalitet. I den sista föreläsningen kommer jag att gå in på den här frågan i detalj. Jag kommer att diskutera hur debatten fördes, hur frågan behandlades i resolutionen från 1965 och några andra aspekter av 1965 års resolution, för att dra oss in i nutiden i vår presentation av de organisatoriska principerna.

Föreläsning 3

Igår kom vi till den punkten att Robertsons anhängare blev uteslutna ur partiet under 1963 p g a att de i hemlighet hade cirkulerat vissa dokument som var emot partiet. Alla de olika minoritetsgrupperna som då fanns inom partiet samlade sitt motstånd till en kritik mot den här åtgärden. De här minoritetsgrupperna anklagade partiledningen för att försöka införa stalinistiska fasoner i partiet. De sade att partiledningen hade börjat undertrycka minoritetsyttringar inom partiet. De sade att man endast får bruka disciplin mot medlemmar som misskött sig externt, när det gäller partiets aktiviteter utåt, men att partiets officiella organ inte har rätt att reglera en minoritets interna partiaktiviteter. Partiloyaliteten var bara ett begrepp enligt dem. Man kan inte stadgebinda lojalitet. De hävdade vidare att disciplinära åtgärder endast kan användas om man har otvetydiga bevis för öppna brott mot partidisciplinen.

Majoriteten inom partiet bemötte de här argumenten genom att påpeka att lojalitet inte alls är en abstrakt ide, utan en norm för allt politiskt beteende. Utan lojalitet skulle det vara fullständigt omöjligt för en frivillig organisation, som partiet är, att upprätthålla disciplinen.

Endast kamrater som tror på partiet och är lojala mot det kommer att acceptera disciplin. Man kan inte tvinga någon att vara lojal mot partiet, men man kan slänga ut någon som inte är det. Redan 1938 klargjorde man i partiets organisatoriska principer att ovillkorlig lojalitet mot partiet var ett krav. Samtidigt gav man fullmakt till de officiella partiorganen att vidta nödvändiga disciplinära åtgärder mot dem som bryter mot partidisciplinen.

Med eller utan otvetydiga bevis om öppna brott mot partidisciplinen, måste partiet ha möjlighet att försvara sig genom att utesluta sabotörer inom partiet som själva erkänner att deras enda uppgift inom partiet är att förstöra det. Skulle man vänta till ett öppet brott med partidisciplinen ägde rum? I så fall skulle man ha väntat så länge att de här sabotörerna skulle hinna inympa så mycket gift i partiet att det skulle förvandlas till en enda sjuk kropp, såsom de själva karakteriserade partiet. Nej, så kan man inte göra. Majoriteten påpekade att anklagelser för stalinistisk monolitism inget annat var än en dimridå, avsedd att dölja den egentliga frågan, nämligen partiets rätt att svara på ett internt uppror. Såsom en frivillig organisation har partiet rätt att sätta gränser för vad man kan ta sig för i dess led. Man får inte vara medlem i SWP om man stödjer imperialistiska krig eller om man är rasist eller svartfot eller vill överbrygga klasslinjer och ingå samarbete med kapitalister. Precis på samma sätt får man inte heller tolerera medlemmar som vill förstöra partiet inifrån. I allmänhet kan man säga att det är nödvändigt för partiet att reglera olika grupperingars beteende inom partiet, på precis samma sätt som partiet har rätt att reglera de individuella medlemmarnas beteende.

Efter den här debatten godkände 1965 års kongress de disciplinära åtgärder som partistyrelsen hade vidtagit mot Robertsons anhängare. De andra minoritetsgrupperna fortsatte däremot med sin kritik av partiledningen som om ingenting hade hänt i frågan. Alla de här grupperna hamnade utanför partiet under de nästa två åren. De hamnade utanför partiet på tre olika sätt: genom uteslutning för brott mot disciplinen och illojalitet, genom att gå ur partiet som en grupp, eller genom att minoritetsgruppen upplöstes genom att individuella medlemmar så småningom gick ur partiet.

De här olika minoritetsgruppernas utveckling ger ett talande exempel på konsekvenserna av ett blint fraktionsarbete. Sådant fraktionsarbete börjar genom att först övertala individer, genom att ge dem ensidiga politiska perspektiv som snedvrider deras förmåga till objektiva bedömningar. Sådana människor har sedan fördomar mot partiet innan de ens fått höra en öppen partidebatt i frågorna. Detta ger upphov till en utveckling som allt mer liknar ett parti inom partiet. Så småningom kommer den inre logiken att utveckla sig till ett program med en egen disciplin som står i motsats till partiets disciplin. Man kan säga att fraktionsarbete innebär ett slags krig inom partiet, och det finns alltid risk att det kan gå mot en splittring.

I ett relativt homogent parti, där alla är överens i stort om alla väsentliga delar i partiets program och principer, kan man lösa tvister utan att utveckla fraktioner. Det här gäller t o m vid allvarliga politiska meningsmotsättningar i en viss fråga. Det enda sättet att rättfärdiga en fraktion är om de politiska motsättningarna är så grundläggande att det visar sig nödvändigt att inleda en kamp för ledarskapet inom partiet. Vanligtvis bör det räcka med att en minoritetsgrupp bildar en ideologisk tendens inom partiet. På så sätt har den minoritetsgruppen en mekanism med vars hjälp de kan ge ett kollektivt uttryck för sin mening och kan förespråka ändringar i partiets politik i en viss fråga. Deras åsikter borde presenteras öppet och på ett ansvarsfullt och disciplinerat sätt inför hela partiet. Medan tillfälliga grupperingar kan uppstå som ett resultat av konjunkturella politiska meningsmotsättningar, borde inte de här grupperingarna hållas vid liv längre än nödvändigt, och i varje fall inte efter det att den frågan som var orsaken till att gruppen uppstod avgjorts.

En gruppering som med hjälp av konstgjord andning hålls vid liv löper risken att urarta till en principiös klick. En sådan gruppering brukar utveckla en benägenhet att bli ett sällskap för inbördes beundran: tjänster och gentjänster, framhävande av varandras betydelse i partiet. Detta ersätter till sist kamratskap och vänskapsförhållanden. Det är en stor skillnad mellan dem två. Kamratskap innebär politiskt samarbete trots personliga förhållanden. Det viktiga är inte om du tycker om den eller den inom partiet. Det viktiga är om ni är överens om partiets program, målsättning, perspektiv och principer. Det här är det enda sättet att hålla ihop ett parti, t o m ett politiskt homogent parti. Personliga förhållanden, å andra sidan, är ofta övergående. Vänskap är ett förhållande mellan människor som personligt passar varandra, och därför har vänskap en inneboende begränsning. Man kan inte bygga upp ett parti på grundval av vänskap. När en gruppering urartar till en klick ersätter den kamratskap med vänskapsförhållanden och den nya klicken börjar framhäva sina intressen framför partiets. En klicks medlemmar förlorar så småningom all känsla för politisk objektivitet. Klicken känner sig sedan allt mera främmande inför partiet, och tillsammans med den förlorade politiska objektiviteten vandrar de till sist bort från partiet. Det är i stort sett slutsatsen om klickars utveckling i partiets historia. Man skall undvika dem som pesten. Det finns ingen ursäkt för en klick.

Partiet tog en ny organisationsresolution på sin kongress 1965. Resolutionen bekräftade och tolkade huvudlinjerna i resolutionerna från 1938, 1940 och 1953 som vi tidigare diskuterat. Nya tillägg förkastade minoritetsgrupperingarnas krav på tudelad ledning inom partiet. En oppositionell minoritet har rätt att organisera sig enligt resolutionen – det har alltid varit vår partipolitik. Men en minoritets uppförande skall regleras av ledande partiorgan. Dessa partiorgan skall avgöra vad som är ett korrekt tillvägagångssätt både internt och externt på grundval av partiets principer och stadgar. Resolutionen poängterade vidare att verkställande utskottet har rätt att utöva dessa ledarskapsuppgifter för partistyrelsen, under partistyrelsens ledning.

Resolutionen från 1965 tog hänsyn till de förändrade objektiva förhållandena och var i partibygget man befann sig jämfört med 1940. Resolutionen från 1940 hade i vissa delar varit beroende av den konkreta situationen som växte ur splittringen inom partiet 1940, samt USA:s snara inträde i andra världskriget, som medförde att man betonade partiets proletarisering. Men saker och ting hade förändrats sedan dess och resolutionen från 1965 ändrade den höga prioritering som intrånget i arbetarrörelsen fick i 1940 års resolution. Man behöll de delar från 1940 års resolution som handlade om uppbygget av ett proletärt revolutionärt parti.

Vår huvudsakliga inriktning 1940 grundade sig på vår analys av läget då. Vi ansåg att det var fullt möjligt att en proletär revolution inom de avancerade kapitalistiska länderna kunde växa ur andra världskriget, precis som den bolsjevikiska revolutionen växte ur första världskriget. Historien visar nu emellertid att utvecklingen tog en annan vändning. Trots att de objektiva villkoren för en proletär revolution fanns, så utvecklades inte en revolution direkt ur dessa på grundval av krisen inom arbetarklassens ledarskap. Den revolutionära tyngdpunkten förflyttades i stället över till de koloniala och halv-koloniala länderna. Den objektiva utvecklingen från 1945 lade grunden för de specifika objektiva villkor som är grundläggande för den radikaliseringsprocess som vi ser i vårt land idag.

Allt som vi idag ser som förändrade objektiva villkor kunde skönjas redan 1965. Därför ändrade resolutionen från 1965 på vissa delar av resolutionen från 1940. De organisationsprinciper som togs 1965 uteslöt de delar av 1940 års resolution som anvisade hur man skulle proletarisera partiet. Sådana delar var konjunkturbetonade och gällde inte längre 1965. En förändrad metod behövdes under dagens förhållanden. 1965 års organisationsprinciper tog bort den ensidiga betoningen på inträde i arbetarrörelsen och

arbetarnas bostadsområden och ersatte det med en bredare prioriteringslista. Man skulle försöka träda in i alla delar av massrörelsen; industrifackföreningar, bland arbetslösa, bland förtryckta nationella minoriteter såsom negrer, mexikaner och puertoricaner. Alla de här grupperna håller på att radikaliseras och arbetare finns i majoriteten bland de här grupperna. Man prioriterade även universitet och gymnasier där studenterna visade allt större benägenhet att vända sig till socialistiska idéer. De här var de väsentligaste delarna av massrörelsen som listades upp i resolutionen.

Den allmänna ståndpunkten som den här listan baseras på var flexibel nog att kunna acceptera tillägg till listan om omständigheter förändrades och krävde det. Man kunde inte t ex förutse kvinnorörelsens utveckling 1965.

De nya organisationsprincipernas övergripande mål var att nå alla motståndare till det kapitalistiska status quo och att försöka vinna militanter för partiet.

De nya organisationsprinciperna från 1965 tog också hänsyn till hur partimedlemmar som inte är arbetare ska anpassa sig till partiet. Resolutionen betonade att de som inte är arbetare medvetet måste bryta med allt främmande klassinflytande. Din roll i den revolutionära rörelsen är inte en fråga om ditt klassursprung utan en fråga om vad du gör när du kommer in i partiet. Blir du medlem till 100%? Till sist måste du vara det. Du måste vara medlem till 100% om du verkligen skall vara en revolutionär som identifierar sig med klassen genom dess revolutionära avantgardeparti. Det är mycket viktigt att hålla det här i minnet.

På längre sikt är vårt perspektiv detsamma. Arbetarklassens radikalisering sackar ännu efter, men innan en revolution kan äga rum måste arbetarklassen bli en massrörelse med all den historiska kraft som ligger inneboende i klassen. Om man tänker efter så är det något av en historisk ironi: medan arbetarrörelsen är den mest efterblivna i radikaliseringsprocessen, når det ledande revolutionära partiet — det parti som står för en arbetarklassens revolution ledd av ett revolutionärt proletärt parti — alltmera ut till de grupper utanför arbetarrörelsen som håller på att radikaliseras.

Det är genom partiet som den som inte är arbetare till fullo kan identifiera sig med arbetarklassen. Det enda kravet är att man skall vara med till 100%. Man behöver inte vara något geni. Alla kan inte vara genier. Jag har träffat några som trodde att de var genier, fast de inte var lika klipska som några riktiga genier som jag träffat. Men man måste vara äkta. Det är allt. Var äkta. Gör så gott du kan, ge 100% och identifiera dig med arbetarklassen genom dess ledande revolutionära parti. Gör du detta så är du på rätt spår i en ny historisk process som leder till radikalisering och möjligtvis revolution.

När det gäller att få in nytt blod i partiledningen lade resolutionen från 1940 tonvikten på de unga arbetarna som visat sin förmåga inom fackföreningarna. Resolutionen från 1965 breddar verksamhetsfältet varifrån kandidater till partistyrelsen dras. Man inkluderar unga partimedlemmar som är aktiva i olika delar av massrörelsen. Det finns två anledningar till varför man gjorde detta. För det första, har våra möjligheter att genomtränga massrörelserna utvidgats mycket under den nuvarande periodens radikalisering. För det andra, ville man ta hänsyn till de speciella problem som uppstår då partiledarskapet byts ut. Detta är en sak som partiet har fått tillfälle att tänka mycket på allt sedan vi började få nya rekryter ur den generation som radikaliserades och närmade sig vår organisation i början på 60-talet.

För att visa hur fort den här utvecklingen har gått, kan jag nämna att det redan idag finns flera kamrater i ledande ställning inom partiet som blev intresserade av partiet först under presidentkampanjen 1960.

De här människorna gick på sin första kongress 1961. Nu är det nio år sedan och man ser att vi har kommit ganska långt i ledarskapets överförande till den yngre generationen. Vi gör

detta helt medvetet. Det är inte endast frågan om att man måste inse att de äldre kamraterna inte kan leva i all evighet. Det är inte bara det, utan också att revolutioner genomförs av unga människor. De revolutionära massorna behöver inte bara ett ledande parti som vet vad det gör och kan leda dem till seger. Ett sådant parti måste också ha unga medarbetare som fortfarande har ungdomens intensitet och den ingående skolning i revolutionens alla problem som de får genom ett parti såsom vårt. Vi har medvetet försökt att göra de här övergångarna så korta som möjligt, för att låta de yngre kamraterna ta på sig allt mera ansvar genom ledande roller i partiet. Vi gör det också för att se till att äldre kamrater, som inte längre orkar med lika mycket som förr kan finnas kvar som resurspersoner i rådgivande ställning för att hjälpa våra yngre kamrater.

Det finns två sidor på den här överföringen av ledarskapet som är viktiga att komma ihåg. För det första, är det inte frågan om att de äldre ledarna godtyckligt väljer ut vilka bland de yngre kamraterna som skall överta partiets ledning. Tvärtom är det deras uppgift att hålla ett öga på våra olika medlemmars utveckling inom partiet och att ge de yngre kamraterna all möjlighet att visa vad de kan inför de övriga medlemmarna i partiet. För det andra, är det till syvende och sist partimedlemmarna som avgör om en kamrat bör inta en ledande ställning inom partiet.

Tilläggas bör, att resolutionen från 1965 strök de delar av resolutionen från 1940 som sade att unga studenter måste först arbeta en tid som "lärjungar" inom arbetarrörelsen innan de fick kandidera till partistyrelsen. Som jag tidigare berättade för er, uppkom det här kravet ur de specifika historiska villkoren som rådde, då vi hade en småborgerlig opposition inom partiet. Men de villkoren gäller inte i dagens läge. Därför strök man helt enkelt det här kravet, och vi tillämpar det inte längre.

En annan förändring som vi kan finna i resolutionen från 1965 angår vårt förhållande med Fjärde Internationalen, jämfört med hur det presenterades i resolutionen från 1940. Resolutionen från april 1940 nämner en rad dokument som är ideologiskt grundläggande för SWP:s officiella policy och man nämner i sammanhanget flera dokument från Fjärde Internationalen, som SWP var med om att bilda. Men senare under 1940 stiftades Voorhislagen, som olagligförklarade partiets medlemskap i en internationell rörelse. Därför höll man en extraordinarie kongress 1940 och, i enlighet med Voorhislagens krav gick SWP ur Fjärde Internationalen och förklarade sig vara sympatisörsorganisation till den internationella trotskistiska rörelsen. Med tanke på tidens antidemokratiska lagstiftning, kunde vi inte göra annat. Men saker och ting hade hunnit ändra sig till 1965 och därför ändrade partiet de delar av dokumentet från 1940 som rörde Fjärde Internationalen. Man bytte ut de allmänna hänvisningarna till dokument från den Fjärde Internationalen med klara hänvisningar till Övergångsprogrammet från 1938 (som godtogs på Fjärde Internationalens konstituerande kongress), de amerikanska teserna från 1946 (som godtogs på SWP:s kongress vid den tiden) och andra programmatiska dokument från den trotskistiska rörelsen.

Med detta har vi återkommit till vår diskussions ursprungliga utgångspunkt, nämligen förhållandet mellan organisationen och politik. Vi vill samordna USA:s utveckling med världens utveckling mot socialism. På detta känner vi ett djupt intresse för den internationella trotskistiska rörelsens utveckling. En internationell politisk dialog hjälper oss att utforma politiska ställningstaganden utifrån utvecklingen i världen. Vi arbetar bättre tillsammans med en världsomfattande revolutionär strategi.

När vi arbetar politiskt utgår vi ifrån de grundläggande tankar som finns i de övergångskrav som antogs på Fjärde Internationalens konstituerande kongress. Dessa härstammar från dagens villkor och de breda massornas politiska medvetande. De riktar sig mot de mest pressande sociala behoven för dagen, och har en anti-kapitalistisk inriktning. Övergångskraven sedda som helhet bildar ett program med en slutsats: arbetarklassens och

dess allierades maktövertagande. Allt vårt massarbete har klart definierade omedelbara politiska mål. Överallt inom massrörelsen försöker vi bilda en vänsterflygel som grundar sig på ett klasskampsprogram och genom de här flyglarna rör vi oss mot en kamp om massornas ledarskap på grundval av detta program. Vi väntar oss att våra ansträngningar underlättas av utvecklingen i massradikaliseringen. Klassförhållandena kommer att hamna alltmera i blickpunkten. Behovet av ett motstånd mot kapitalismen kommer att bli allt klarare för massorna. På detta kommer kampen om programmet och om massornas ledarskap att bli mer och mer akut.

Såsom de amerikanska teserna från 1946 förutsäger, kommer till sist en sådan utveckling att bredda vägen för en revolutionär lösning av den sociala krisen. De avgörande slagen för människans kommunistiska framtid kommer att äga rum i det här landet, och vi är övertygade om att arbetarklassen kommer att visa sig vara förmögen att fullborda sin historiska roll i det avgörande slaget.

Allt detta blir möjligt om det finns ett parti som kan utgöra ett revolutionärt ledarskap. För att övertaga den rollen, måste partiet vara politiskt homogent och organisatoriskt disciplinerat. Dess struktur och praktik måste ha sin grundval i principerna om demokratisk centralism. Den trotskistiska rörelsen i det här landet har allt sedan sitt grundande, baserat sig på dessa leninistiska begrepp. Partiet har avvärjt varje angrepp mot dess organisatoriska principer och har bibehållit sin organisatoriska karaktär. Och nu står vi inför den nya uppgiften att föra kampen vidare till nästa fas i partibygget, huvudsakligen genom en yngre generation.

På vägen mot det målet, skall jag avsluta med en genomgång av den demokratiska centralismens huvuddrag, som har sitt ursprung i Lenins teori om praktik och som har fått sin vidare konkretisering i SWP:s erfarenheter.

Partimedlemskap är frivilligt. Därför har partiet rätt att upprätta inträdeskrav. Partiet stiftar sina inträdeskrav utifrån sitt program och de organisatoriska principer som tjänar programmet. De här principerna inkluderar att visa politisk fasthet, att agera enigt, att visa disciplin internt i partiets angelägenheter och visa ovillkorlig lojalitet mot partiet. Sådana karakteristika möjliggör partiets kamp mot den härskande klassen som ett parti. De demokratiskt centralistiska normerna kräver en fri och demokratisk atmosfär i partiet. Det måste finnas utrymme för åsiktsbrytningar. Rätten att bilda tendenser och fraktioner måste försvaras. Alla individer och alla tendenser måste få möjlighet att ge sitt till partiets utveckling och även möjlighet att vara med om att forma dess ledande kadrer. Minoritetsgrupper har rätt att presentera sina synpunkter inför partiet för diskussion, vid rätt tid och på rätt sätt allt efter hur partiet bestämmer. När ett omtvistat beslut har tagits, måste minoriteten underordna sig majoriteten i kommande aktioner. Minoriteten får tycka som den vill, men den måste hjälpa till att verkställa majoritetens beslut.

Mellan kongresserna blir ledarskapet centraliserat. Partiet konfronterar omgivningen med en politik: majoritetens. Officiella partiorgan reglerar externa såväl som interna aktiviteter. Brott mot disciplin och illojalitet bestraffas — om du inte gör det, kommer du aldrig att lyckas bygga ett kämpande parti. På det här sättet bibehåller partiet sin roll som en revolutionär förtrupp: man har värnat om partiets karaktär som organiserad kampenhet, man har behållit enighet i varje aktion, man har säkrat politisk beslutsamhet och partiet kan stå fast vid sina principer.

Bara på det här sättet, med den här organisatoriska strukturen och med de här principerna, kan partiet fullborda sina historiska uppgifter i den revolutionära kampen för socialismen.